

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

NUTARIMAS

DĖL 2025 METŲ PASKELBIMO MOTIEJAUS KAZIMIERO SARBIEVIJAUS IR BAROKO LITERATŪROS, MIKALOJAUS KONSTANTINO ČIURLIONIO BEI LĖKTUVO „ANBO“ IR LIETUVOS AVIACIJOS KŪRĖJŲ METAIS

2022 m. gruodžio 22 d. Nr. XIV-1759

Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. gruodžio 21 d. nutarimo Nr. XIII-975 „Dėl atmintinų metų skelbimo tvarkos“ 1 straipsniu,

atsižvelgdamas į istorinės, politinės, sociokultūrinės atminties išsaugojimo svarbą ir valstybei svarbių įvykių, asmenybių, sukaččių atmintinus minėjimus 2025 metais;

įvertindamas tai, kad 1625 m. Kelne, Vokietijoje, Lietuvos jėzuitų auklėtinis Motiejus Kazimieras Sarbievijus – vienas žymiausių Baroko epochos lotyniškai rašiusių poetų – išleido poezijos rinktinę „Trys lyrikos knygos“ (lot. *Lyricorum libris tres*), kuri išgarsino jo vardą XVII a. Europoje ir įvairiose Europos valstybių leidyklose buvo išleista apie 60 kartų, o eilėraščiai buvo išversti į anglų, prancūzų, italų, vokiečių, lenkų, čekų, lietuvių kalbas; poetas buvo vadinamas Krikščionių Horacijumi, Sarmatų Horacijumi, o Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje – Lietuvos Horacijumi; taip pat įvertindamas tai, kad Lietuvoje Baroko epochoje buvo sukurta nemažai originalių literatūros kūrinių, vien XVII a. išleisti apie 133 poezijos rinkiniai lotynų kalba, kuriuos parengė Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje gyvenę arba dirbę asmenys: Danielius Naborovskis, Stanislovas Serafinas Jagodinskis, Stanislovas Samuelis Šemetas ir kiti;

atsižvelgdamas į tai, kad 1875 m. rugsėjo 22 d. gimė lietuvių kompozitorius, dailininkas, chorų dirigentas, literatas ir kultūros veikėjas Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, kurio kūrybos novatoriškumas ir aprėptis gali būti prilyginami Renesanso menininkų universalumui; per dešimt metų trukusį kūrybos kelią jis sukūrė apie keturis šimtus muzikos kūrinių, tuo pat metu, vos per šešerius metus, nutapė daugiau negu tris šimtus paveikslų, sukūrė nemažai grafikos darbų, be to, paliko literatūros ir poezijos kūrinių, reiškėsi publicistikoje, eksperimentavo meninėje fotografijoje; tarp žinomiausių jo muzikinių darbų – simfoninės poemos „Miške“ ir „Jūra“, o iš dailės darbų – monumentaliosios kompozicijos „Pasaka. Karaliai“, „Rex“, muzikinės tapybos kūriniai „Piramidžių sonata“, „Žalčio sonata“, „Jūros sonata“, „Saulės sonata“ ir kitos sonatos, fugos ir preliudai; per trumpą gyvenimo Vilniuje laikotarpį Mikalojus Konstantinas Čiurlionis

vadovavo Lietuvos meno kūrėjų draugijos kūrimui, prisidėjo rengiant tris pirmąsias lietuvių dailininkų parodas ir jose eksponavo daugelį savo paveikslų, šiuo gyvenimo laikotarpiu susipažino su savo būsima žmona Sofija Kymantaite-Čiurlioniene, kuri turėjo didelės įtakos Mikalojaus Konstantino Čiurlionio lietuviškosios savimonės formavimuisi;

primindamas, kad 1925 m. liepos 14 d. Lietuvos karo aviacijos vadas, brigados generolas, aviakonstruktorius, lėktuvų „ANBO“ projektų autorius Antanas Gustaitis sukonstravo pirmąjį vienvietį sportinį lėktuvą „ANBO-I“, ir prisimindamas kitus aviatorius – Jurgį Dobkevičių, Steponą Darių, Stasį Girėną, Feliksą Vaitkų, Romualdą Marcinkų, Bronių Oškinį ir lėktuvų konstruktorius, taip pat tai, kad Lietuvos karinė ir civilinė aviacija buvo vienas ryškiausių jaunos valstybės modernėjimo, novatoriškumo, kūrybinio ir inžinerinio potencialo įrodymų, įprasmino laisvės ir tobulybės siekį, puoselėtą Lietuvoje 1918–1940 m., ir tai, kad lėktuvai „ANBO“ buvo plačiai naudojami Lietuvos karo aviacijoje, jų manevringumu žavėjosi ir užsieniečiai; žymiausias nepriklausomos Lietuvos karo aviacijos žygis – lėktuvo „ANBO-IV“ eskadrilės skrydis aplink Europą 1934 m., kurio metu buvo aplankyta dvylika Europos valstybių sostinių;

siekdamas pažymėti Baroko literatūros reikšmę Lietuvoje ir Motiejaus Kazimiero Sarbievijaus poezijos rinktinės „Trys lyrikos knygos“ 400-metį, Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 150-ąsias gimimo metines ir lėktuvo „ANBO“ sukonstravimo 100-metį, **n u t a r i a:**

1 straipsnis.

Paskelbti 2025 metus:

- 1) Motiejaus Kazimiero Sarbievijaus ir Baroko literatūros metais;
- 2) Mikalojaus Konstantino Čiurlionio metais;
- 3) Lėktuvo „ANBO“ ir Lietuvos aviacijos kūrėjų metais.

2 straipsnis.

Pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

1) iki 2023 m. liepos 1 d. parengti Motiejaus Kazimiero Sarbievijaus ir Baroko literatūros, Mikalojaus Konstantino Čiurlionio bei Lėktuvo „ANBO“ ir Lietuvos aviacijos kūrėjų metų programas ir jas patvirtinti;

2) 2024 ir 2025 metų valstybės biudžete numatyti lėšų Vyriausybės patvirtintoms Motiejaus Kazimiero Sarbievijaus ir Baroko literatūros, Mikalojaus Konstantino Čiurlionio bei Lėktuvo „ANBO“ ir Lietuvos aviacijos kūrėjų programoms įgyvendinti.

Seimo Pirmininkė

Viktorija Čmilytė-Nielsen